

Gaandeweg

februari, maart, april 2023

Wek uw kracht



aannemersbedrijf
Eikenaar
aannemersbedrijfeikenaar.nl
038 - 460 19 81 - Curieweg 14 - Zwolle



**Voedselbank Zwolle e.o.
bedankt kerken en leden
van PKN Zwolle voor hun
trouwe ondersteuning.**



OPROEP

In de toekomst willen we meer digitaal gaan werken bij financiële acties. Dat scheelt veel werk en kosten met printen, couverteren en rondbrengen.

Graag zouden wij daarom uw e-mailadres ontvangen. Dit kunt u, o.v.v. naam en adres, mailen naar:
administratie@pknzwolle.nl

Alvast bedankt!



Oosterkerk
Zalencentrum Bagijnehof
Koewegje 2, 8021 AG Zwolle

Ruimte nodig voor een cursus, vergadering, bijeenkomst, concert of huwelijk?

Stuur een mailbericht naar:
bagijnehof@oosterkerk.nl



**Dé boekhandel
van Zwolle**

Zwolle - Centrum
Diezerstraat 118
038-4216171
contact@boekhandelwesterhof.nl

Zwolle - Stadshagen
Wade 106
038-4222440
wade@boekhandelwesterhof.nl



... wek uw kracht ...

foto: Tineke Vlaming

Op de voorpagina

Bloesem en kerk te Windesheim
foto: Tineke Vlaming

Themapagina's

Meditatie (Hélène Evers)

pagina 4

Bijbelverhaal (Maaïke Broeksema, PI Zwolle)

pagina 5

Kloostertuin Windesheim (Hester Kuypers)

pagina 6

Quakers (Marlies Tjallingii)

Pagina 8

Kracht van pastoraat (Cor Baljeu)

Pagina 9

Bevrijdingstheologie (Margo Jonker)

pagina 10

Column (Theo Brand)

pagina 11

Van de diaconaal consulent (Wim van Ree)

pagina 12

Aandacht voor

Wijkberichten

pagina 13

Kerklid in Beeld

pagina 16

Beleid en Bestuur

Algemene gegevens

Kerkbalans 2023

Uitnodiging Gemeenteavond PGZ

Pagina 17

Kerkdiensten

Bij de kerkdiensten

Pagina 18

Kerkdiensten voor de komende maanden

pagina 20

Het thema van deze editie is geïnspireerd door de Liederen 597 en 200 (Liedboek 2013). Bij degene die vertrouwd is met een van deze liederen, klinkt '... en kom ons bevrijden' als vanzelf mee. Wek uw kracht en kom ons bevrijden is ook de neventitel van het Bijbelverhaal. Diaconaal pastor voor de Penitentiare Inrichting Zwolle, Maaïke Broeksema, schreef hier vanuit haar praktijk een verhaal over waarin zij aansluit bij de tekst over de Emmaüsgangers. Hélène Evers verzorgt de meditatie met de overtuiging: 'Verdriet en lijden hebben niet het laatste woord!' De kracht van de natuur vinden we terug in het verslag over de Kloostertuin van Windesheim door Hester Kuypers. Van de Zwolse Marlies Tjallingii vernemen we over de Wijdingsdiensten van de Quakers, het kleinste lid van de Raad van Kerken. Uw hoofdredacteur vertelt over een ervaring van bevrijding in concrete levens van concrete mensen, dankzij Psalm 130. De redactie vroeg Margo Jonker stil te staan bij de term 'Bevrijdingstheologie'. Theo Brand schrijft kritisch over de groenheid van groene kerken. Onze vaste scribent, de jubilerende Wim van Ree, kijkt naar nieuwe kansen voor diaconaat in de participatiesamenleving. Verder leest u een boekbespreking en nieuws uit de wijken. Wek uw kracht, het klinkt als gebed en is een actueel thema in kwetsbare tijden.

Dit is het laatste nummer waaraan Rob van Harten heeft meegewerkt. Hij is vele jaren redactielid geweest, eerst van Op Weg, en vervolgens van Gaandeweg. We danken hem hartelijk dat hij dit werk zo lang heeft gedaan. Rob, namens je (oud-)mederedactieleden: vrede en alle goeds!

Het Hemelvaart-, Pinkster- en zondag Trinitatisnummer krijgt als thema $3 \times 1 = 1$. Deadline voor scribenten is zaterdag 11 maart, wijkberichten mogen tot en met 18 maart worden ingestuurd. Het zomernummer van 2023 krijgt het thema: *Achter de schermen*.

Cor Baljeu, hoofdredacteur

Colofon



Gaandeweg is het magazine voor alle leden van de Protestantse Gemeente Zwolle, de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zwolle, de Protestantse Gemeente 'De Hoofdhof' te Berkum en voor abonnees en relaties. Wilt u het magazine niet ontvangen? Als lid van PGB de Hoofdhof of ELGZ kunt u zich afmelden bij uw eigen ledenadministratie. PGZ-leden kunnen zich afmelden via het Kerkelijk Bureau van de PGZ of via administratie@pknzwolle.nl.

Vijftiende jaargang nr. 1: februari, maart, april 2023

Verschijnt in 2023 vijf keer. Oplage: 5500

Redactie:

Ds. Cor Baljeu (hoofdredacteur), Karin Vrieling (eindredacteur), Saskia Dankers, Rob van Harten en Jan Nauta

Advertentiebeheer:

Kerkelijk Bureau tel. 038-4217596

Vormgeving en grafische productie:

Dit magazine is milieuvriendelijk geproduceerd door Upmeyer Grafimedia Zwolle.

Basisontwerp: Upmeyer Grafimedia, opmaak: Sigrid Spier



Aanleveren kopij en foto's:

De volgende Gaandeweg verschijnt in de tweede week van april 2023 en loopt tot en met zaterdag 8 juli 2023. Artikelen dienen uiterlijk zaterdag 11 maart 2023 te zijn aangeleverd bij de redactie via: kerkbladgaandeweg@gmail.com of schriftelijk bij het Kerkelijk Bureau. Wilt u een artikel schrijven, neem dan altijd eerst contact op met de redactie. Wijkberichten kunnen tot en met 18 maart via e-mail aangeleverd worden.

Er is in Gaandeweg ruimte voor berichten uit de wijkgemeenten en aankondigingen van andere kerkelijk gerelateerde activiteiten. De redactie beoordeelt of deze van belang zijn voor zoveel mogelijk lezers.



foto: Tineke Vlaming

Verdriet en lijden hebben niet het laatste woord!

Pasen is het grote feest dat het leven het wint van de dood. Pasen is het grote feest van de kerk, het grote feest voor de mensheid: Jezus wordt opgewekt uit de dood. Bij het open graf op die Paasochtend zegt de engel tegen de vrouwen, dat Jezus niet in het graf ligt: “Hij is hier niet, Hij is opgewekt uit de dood.”

De dood en het lijden zijn de grootste vijanden voor ons, mensen. Verdriet en rouw meemaken, ontdekken dat het leven niet maakbaar is, betekent voor veel mensen een open wond in het leven. Vaak ook een reden dat er een breuk ontstaat in hun relatie met God en een breuk met de kerk. Hoe kan het nu dat God er is en dat ik en miljoenen anderen zoveel verdriet hebben, zoveel moeten lijden? Waar bent U nu, in mijn lijden?

Het bijzondere van Jezus' leven is dat Hij alles meemaakt, zowel het lijden en de dood, als ook de opstanding uit de dood. Daardoor kan Jezus ons bemoedigen in ons lijden, in verdriet en rouw.

Het hart van het christelijk geloof is de eenheid die je hebt met Jezus, en zo met de HERE God. Dat je je leven deelt met Hem en dat hierdoor Jezus in jou en mij steeds meer gestalte krijgt.

Heel hartstochtelijk klinken de woorden van Paulus: “Ik wil Christus kennen door de kracht van zijn opstanding te ervaren” (Filippenzen 3). Dit verlangen helpt ons in ons uitstrekken naar Jezus. Het mooie is dat Jezus ons in dit leven al helpt, zodat verdriet en lijden niet het laatste woord hebben in je leven, maar juist dat je nú al kracht krijgt om op te staan, veerkrachtig wordt.

Pasen geeft nieuw perspectief. Voor de toekomst, dat eens onze graven zullen opengaan en je door je geloof in Jezus eeuwig leven ontvangt. Maar ook het huidige lijden en de dood krijgen een ander perspectief. Paulus zegt het in de brief aan de Filippenzen zo: Ik wil Christus kennen, door te delen in Jezus' lijden en aan Hem gelijk te worden in zijn dood, in de hoop ook zelf uit de dood op te staan.

Jezus' lijden en sterven hebben een unieke betekenis: aan het kruis wordt de weg open gemaakt naar het hart van God. Jij en ik worden uitgenodigd om dankzij Jezus in vrede met God te leven, in een nieuwe kracht, in de kracht van de Heer. “Wek Uw kracht” in mij, in ons, in heel uw schepping. Pasen is het begin van Gods toekomst.

Een gezegend Paasfeest gewenst,

Hartelijke groet,

Ds. Hélène Evers, voorganger PGZ, Sionskerk



In deze rubriek geeft de redactie het woord aan iemand van 'buiten de aan dit blad verbonden kerken'. Dit keer is dat Maaïke Broeksema, Diaconaal pastor Penitentiare Inrichting Zwolle.

*De Emmaüsgangers,
Rembrandt van Rijn*

“Wij leefden in de hoop dat hij degene was die Israël zou bevrijden, maar inmiddels is het de derde dag sinds dit alles gebeurd is” (Lucas 24:21)

Wek uw kracht en kom ons bevrijden

Het is de eerste dag van de week, na een bewogen weekend lopen twee leerlingen van Jezus somber en teleurgesteld naar huis. Rouwend om het verlies van hun meester en om vervlogen dromen. Ze hadden zo gehoopt dat Jezus de wereld zou veranderen. Dat Hij hen zou bevrijden van de Romeinse overheersers en een koninkrijk van recht en gerechtigheid zou vestigen op aarde, dat er eindelijk vrede zou zijn. Dan komt een vreemdeling bij hen lopen, het is Jezus maar ze herkennen hem niet, *‘hun blik werd vertroebeld’*.

De vreemdeling vraagt waarom ze zo verdrietig zijn. Ze vertellen over Jezus, *‘een machtig profeet in woord en daad’*, zijn veroordeling en kruisiging, terwijl zij hoopten dat hij Israël zou bevrijden. Dan vertelt de vreemdeling hun wat er allemaal in de wet en de profeten over Jezus geschreven staat. Wat een preek zal dat geweest zijn! Eenmaal thuis eten zij samen en wanneer Jezus het brood breekt, gaan hun ogen open en beseffen zij dat het Jezus zélf is. Jezus in hun midden!

Vlak daarna vertrekt Jezus. Gesterkt met nieuwe kracht lopen ze direct terug naar de leerlingen in Jeruzalem. Jezus heeft hen bevrijd van hun somberheid en wanhoop en vol vertrouwen vertellen ze het goede nieuws dat *‘De Heer werkelijk uit de dood is opgestaan’*. Jezus leeft! Dit nieuws geeft nieuwe hoop!

Jezus' dood en opstanding bevrijdt ons van zonden en het eeuwig oordeel, zoals Paulus schrijft in Romeinen 10:9

“Als uw mond belijdt dat Jezus de Heer is en uw hart gelooft dat God hem uit de dood heeft opgewekt, zult u worden gered”. Dit houvast werkt bevrijdend en wekt kracht om te leven.

In de gevangenis, waar ik werk, zijn veel mensen op zoek naar houvast, naar vergeving, naar genade. Eenzaam in een cel, overgeleverd aan eigen gedachten, wroeging, en schuld, afgesneden van contact met dierbaren ervaren mensen een vicieuze cirkel waaruit zij zichzelf niet op eigen kracht kunnen bevrijden. Maar God is ook in de gevangenis aanwezig en waar God is, is hoop. God schrijft mensen niet af, bij God is altijd een nieuw begin mogelijk. In de gevangenis ontdekken mensen de God die liefdevol en genadig is, de God die door zijn Zoon Jezus toekomstperspectief biedt.

Geloof in een genadige God wordt in de gevangenis soms herontdekt. Dit werkt bevrijdend en daardoor kunnen sommigen zelfs zeggen ‘ik ben vrij, ook al zit ik gevangen’. Binnenkort vieren wij het feest van de Opstanding van Jezus Christus, het feest van nieuw leven! Laten we bidden om de kracht van Zijn Geest die ons allen wil bevrijden van datgene dat ons vasthoudt en ‘gevangenzet’. Net zoals Jezus de Emmaüsgangers nieuwe kracht gaf, zo geeft Hij ons kracht om midden in deze wereld te staan, gelovend dat wij met ons leven een verschil kunnen maken.

Kloostertuin Windesheim



In de Zwolse wijk Soestweteringlanden ligt Windesheim, van oorsprong een kerkdorp, dat in 1967 bij Zwolle is gevoegd. Hier stond het moederklooster van de Congregatie van Windesheim, dat toonaangevend was tijdens de periode van de Moderne Devotie. De voormalige kloosterbrouwerij doet nu dienst als protestantse kerk. Het thema van deze Gaandeweg en de periode waarin dit nummer uitkomt – Veertigdagentijd, Pasen, voorjaar, tijd van nieuw leven – zijn aanleiding voor de redactie om aandacht te besteden aan de Kloostertuin in Windesheim. Een van de vrijwilligers die daar helpt, is Hester Kuypers, zij schreef dit artikel.

Windesheim is een kleine hechte dorpsgemeenschap die deel uitmaakt van de gemeente Zwolle. Al sinds de steentijd wonen er mensen op het oude rivierduin van Windesheim, getuige de sporen uit het verre verleden die bewoners in hun grond vinden.

Op deze historische plek heeft eens het klooster Windesheim gestaan, waar in de bloeitijd ongeveer honderd kloosters uit binnen- en buitenland bij aangesloten waren. Naar dit klooster is door Zwolse stadsarcheologen fervent onderzoek gedaan, maar de exacte plaats van het klooster is niet gevonden. Wel vond men zaden van zwarte mosterd, raapsteel, venkel, witte mosterd en jeneverbessen die wijzen op een kruidentuin.

Oude moestuin

Stichting Landschapsbelangen Harculo-Herxen-Windesheim is in 2018 opgericht en wil onder meer de biodiversiteit in dit gebied versterken. Een prachtige gelegenheid bood zich aan toen de kerkenraad in de herfst van 2018 via een oproep in het kerkblad en de nieuwsbrief van het Plaatselijk Belang Windesheim ideeën vroeg voor de oude moestuin bij de pastorie. Het idee van de Stichting Landschapsbelangen om hier een kloostertuin voor en door de dorpsbewoners te realiseren, viel bij de kerkenraad in

goede aarde. Na een oproep in de nieuwsbrief meldde zich al snel een enthousiaste groep bewoners, onder wie twee hoveniers, die zich wilden inzetten om op dit bijzondere plekje een kloostertuin te realiseren.

Sporen uit de kloostertijd

De locatie van een kloostertuin past in de historische omgeving Windesheim en is gesitueerd bij een dierenweide, tegenover een pastorie, een kloosterboerderij, een pas gerestaureerde 18^e-eeuwse schuur en naast de begraafplaats. De bouwwerken dragen nog sporen uit de kloostertijd zoals de laatmiddeleeuwse kelders.


Het perceel heeft aan twee kanten een talud waardoor het in een kom enigszins beschut ligt. De zanderige leemgrond is goed doorlatend, ideaal voor kruiden als tijm, marjolein, basilicum, venkel, kervel en dille. Maar letterlijk is er een schaduwkant als de eikenboom op het heetst van de dag een deel van de kloostertuin in de schaduw zet. Dit biedt mogelijkheden voor het plaatsen van een bank en schaduwminnende kruiden als Roomse kervel, platte peterselie, bieslook en citroenmelisse.

Doelen

Met de groep vrijwilligers hebben we inspirerende trips gemaakt naar de Franse Hof in Hattem en de kloostertuin in Sibculo. Met elkaar hebben we een ontwerp gemaakt en een aantal doelen geformuleerd. Zo vonden we het belangrijk dat de kloostertuin toegankelijk is voor iedereen, dat eenieder mag oogsten uit de tuin, dat ook insecten zich thuis voelen in de tuin, dat de tuin inzichtelijk werd ingedeeld, dat we de ideeën die we met elkaar opdoen over de kruiden met jong en oud delen en vooral dat we het met elkaar doen.

Van start!

De volgende stap was het zoeken van financiering. Dankzij bijdragen van de kerkenraad, dorpsgenoten, subsidies van



Stimuland en de Rabobank konden we in september 2019 echt van start. Het is echt fantastisch om te zien hoe iedereen zijn eigen bijdrage heeft geleverd. In het begin was er het zware frees- en grond- en straatwerk, koffie zetten, later het selecteren van de kruiden, de indeling van de tuin, het maken van een website, het verzamelen van informatie over en recepten met de kruiden voor de website, het maken van bordjes, de contacten met de gemeente en ga zo maar door.

De frisheid van de yaconknoel

Inmiddels zijn we twee jaar verder en blij met het vertrouwen dat de kerkenraad in ons idee stelde. In coronatijd was dit een van de weinige plekken waar mensen elkaar konden ontmoeten en dat gebeurde dan ook veelvuldig. We hebben met en van elkaar een hoop geleerd. We maakten beginnersfouten, zoals het plaatsen van peterselie en selderij naast elkaar, we werden verrast door de schoonheid van de in november rood bloeiende ananassalie, de smaak van cola- en dropkruid en de frisheid van de yaconknoel. Iedere vrijdagochtend om tien uur komt een stel vrijwilligers bij elkaar in de kloostertuin en na het ingaan van de zomertijd zien we elkaar ook regelmatig op een doorde-weekse avond.

De dorpsbewoners genieten van de dragon, maggiplant, citroenverbena en oregano en de blauwe muntgoudhaantjes van de munt. Op de kloostermarkt van de kerk hebben we een steentje bijgedragen door gedroogde kruiden, yaconknollen en dragonazijn te verkopen.

Voor meer informatie kunt u terecht op de website:
<https://sites.google.com/site/landschapsbelangenhww/activiteiten/kloostertuin>

Schilderij van Irene Peters
van een Quaker Wijdingssamenkomst



‘Wek uw kracht’ Hoe werkt dat bij de Quakers?

De eerste zin van lied 597 (waarin ook de woorden ‘wek uw kracht’ een paar keer klinken) luidt: ‘Wees hier aanwezig, licht in ons midden’. De redactie vroeg aan Marlies Tjallingii om te schrijven welke betekenis deze woorden hebben voor de Quakers, het genootschap waar zij lid van is.

Wees hier aanwezig, licht in ons midden. Quakers worden officieel ‘het Religieus Genootschap der Vrienden’ genoemd. Een belangrijk uitgangspunt is: dat van God in iedereen. Ook hebben we het over het Licht dat in ons is. Sommige Quakers noemen dat het Inwaartse Licht, van buiten naar binnen, anderen noemen het Innerlijk Licht, dat in ons is en naar buiten schijnt. Ik kan dit allebei ervaren. Soms komt het Licht bij mij van buitenaf, soms voel ik het vanbinnen. Als we in stilte een uur bij elkaar komen in onze Wijdings-samenkomst, stellen we ons open voor het Hogere, voor de Essentie, voor God, voor het Licht. Het is alsof we ons opgetild voelen als we echt in een diepe gezamenlijke stilte raken. De onrust vloeit weg, we kunnen ons meer naar binnen richten en ook een gezamenlijkheid ervaren die meer is dan wanneer we alleen zitten in stilte. In andere kerkdiensten wordt er gezegd: laten we stil zijn. De stilte is dan vaak voorbij voordat ik echt stil word. Wel geniet ik dan van het zingen.

In de stilte van de Wijdingssamenkomst kan iemand opstaan voor een bijdrage: een gebed, een gedachte, een lied, bidden voor iemand. Bij dat laatste zeggen we: ik wil de groep vragen om deze Vriend of Vriendin in het Licht te houden. Ik ervaar dat als: ik houd mijn handen op (in gedachten) en houd die persoon in het Licht. We hebben vaak een kaars in het midden, als teken van de aanwezigheid van de Levende Geest, de Christus in ons midden. In de stilte kan ik heel aanwezig zijn, ook ben ik wel eens slaperig of vind ik het saai, maar vaak voel ik de aanwezigheid van andere Vrienden en dat helpt mij om stil te worden.

Laat onze ogen uw heerlijkheid zien. Misschien is dit wat we ervaren als er meer is dan alleen maar een groep mensen die wachten in stilte. Prachtig vind ik het woord: verwachtingsvolle stilte. We verwachten dat we contact krijgen met God, de Essentie, het meer dan het gewone alledaagse.

Wek uw kracht en kom ons bevrijden. Ik ervaar vaak na de Wijdingssamenkomst een soort kracht of energie om dingen te doen, waar ik tegenop zie. Als ik ze gedaan heb vanuit de kracht die ik heb gekregen door het samen stil te zijn, dan voel ik tevredenheid, vreugde: dit heb ik bijgedragen aan de wereld. Dit kan ook zijn als we samen voelen dat we iets moeten doen, bijvoorbeeld een vredesactiviteit.

Als iemand opstaat tijdens de Wijdingsdienst om iets te zeggen, dan gebeurt het vaak dat dit precies is wat er bij anderen ook leeft. Het spreken is vaak kort en krachtig terwijl de persoon staat. Nadat de persoon heeft gezegd wat zij of hij wil bijdragen, gaat deze weer zitten. Ik zou het zo willen zeggen: “Ik sta op om zo aan te geven dat ik sta voor wat er door mij gesproken wil worden”. Als ik gezegd heb wat ik te zeggen heb, dan ga ik weer zitten. Soms is dit een gedachte die mij ingegeven wordt, misschien van God of van een diepere laag in mezelf. Dat doet mij en ook anderen soms trillen. Daardoor komen we aan de naam Quakers. Dat was eigenlijk een scheldwoord aan het begin van de beweging. Het werd onze geuzennaam.

De Quakers als groep zijn de kleinste kerk in Nederland, lid van de Raad van Kerken. De kracht die we voelen is vooral dat we een stem hebben in de Raad en ook in Europa door de Quaker Raad voor Europese Aangelegenheden (QCEA) in Brussel. In Zwolle hebben we één keer per maand een huiskamerbijeenkomst van een oecumenische groep, dat noemen we Stil-Snap-Hap. We lezen een tekst, zijn stil en delen wat er boven komt, steeds met stiltes tussen iedere bijdrage. Daarna delen we ons eten. De laatste keer hebben we ook ‘in stilte’ gegeten, waarin we om beurten iets vertelden over waar we mee bezig zijn. We hebben de waarde ervaren van het luisteren naar de ander zonder te onderbreken, door diep te luisteren. Hoe mooi zou het zijn om dat verder te oefenen in het leven van alledag.

Bij de Quakers is de persoonlijke ervaring heel belangrijk. Ieder van ons heeft daar weer andere woorden voor. Toch ervaren we verbinding in de verscheidenheid.

Bevrijd worden van een zware, haast ondragelijke last

Pastoraat geschiedt in stille vertrouwelijkheid. Soms gebeuren daar aardse wonderen, verhalen die ter bemoeiding breder publiek verdienen, mits anonimiteit en toestemming gewaarborgd zijn. Cor Baljeu deelt zo'n pastoraal verhaal. Het begint bij een gesprek met een echtpaar, dat wist dat het leven van de een, vanwege een zwak hart, erg kwetsbaar was.

'Dominee!', zei de 84-jarige man, 'graag wil ik met u in gesprek over de liturgie voor mijn uitvaart. Mijn hart is zwak, ik moet reëel zijn. Mijn vrouw en ik hebben al ideeën op papier gezet, die wij graag met u willen bespreken.' Tijdens het bezoek dat hierop volgde, spraken zij opvallend veel over hun dochter. Bij de vraag naar meerdere kinderen, viel er een ongemakkelijke stilte. Met die vraag ging er een oude, pijnlijke en schrijnende wond open. Het echtpaar keek elkaar aan en zei: '... wij hebben nog een dochter, de oudste, maar haar hebben we al acht jaar niet meer gezien!' Hij vervolgde: '... gebrouilleerd naar aanleiding van een erfeniskwestie in de familie, waarbij ik de testamentair executeur was!' Gevoelens en woorden van spijt en verwijt wisselden elkaar vervolgens af. Er kwamen veel emoties los, van zowel verdriet als boosheid.

Enkele maanden later werd hij op de afdeling cardiologie opgenomen. De stem van zijn vrouw klonk op het antwoordenapparaat: '... mijn man ligt op de hartbewaking, het gaat niet goed met hem, we hoorden slecht nieuws, hij zou het fijn vinden als u langskomt.' Een uur na het horen van dit bericht vertelde hij dat hij, samen met zijn vrouw, de zondag daarvoor tijdens de kerkdienst in het ziekenhuis een psalm had gehoord, waarin het woord vergeving klonk, 'Zou u deze voor willen lezen?' Het bleek te gaan om Psalm 130. Hun jongste dochter en de ex-schoonzoon, die ze vanwege het goede contact 'schoonzoon' bleven noemen, hadden voor mijn komst plaatsgemaakt en wachtten in de restauratie van het ziekenhuis. Na afloop van het bezoek ontmoette ik hen daar. Zij informeerden naar het bezoek. Daarop vertelde ik over Psalm 130 en las deze ter plekke voor. Deze zinnen raakten hen zichtbaar: 'Als u de zonden blijft gedenken, HEER, Heer, wie houdt dan stand? Maar bij U is vergeving, daarom eert men U met ontzag'. Zij keken elkaar indringend aan: 'Hij wil het goedmaken!' zeiden ze tegen elkaar. 'Ik neem contact met haar op', zei hun (ex)schoonzoon. 'Dan zal ik hem vragen of hij haar nog wil ontmoeten', zei hun dochter. Nog geen 24 uur voor zijn overlijden sloot de man zijn oudste dochter na acht jaar weer in de armen. Meerdere keren zei hij: 'Ik hou van je' en 'Vergeef me!' Genezen van deze pijnlijke en schrijnende wond kon hij zo als gezegend man sterven. Tijdens de dankdienst voor zijn leven klonken de ideeën van het echtpaar, uiteraard aangevuld met Psalm 130. Na de begrafenis bleef hun oudste dochter haar moeder maandelijks bezoeken. 'Dat mijn man openstond voor

herstel van het contact, opende voor mij de weg het contact met haar weer aan te gaan', zei de weduwe. 'Het voelt alsof hij dit ook voor mij heeft gedaan.'

En nu? Bij de vraag om toestemming dit artikel te schrijven, informeerde ik naar het contact met haar oudste dochter nu. Ze zei: '... na de begrafenis voelde ik lange tijd een drempel in het contact met haar! Toen ik dat gevoel kortgeleden via WhatsApp met haar deelde, antwoordde zij: dat is een gevoel dat dan bij jou ligt mam, van mijn kant hoeft dat echt niet, want: je bent altijd een lieve moeder geweest!' Later vulde zij aan: 'Kortgeleden zijn we een dagje met zijn tweeën de stad in gegaan. Het was ouderwets gezellig!'

'*Wek Uw kracht en kom mij bevrijden*' in de levens van concrete mensen. Er is kracht voor nodig drempels te nemen en het eigen gelijk opzij te schuiven. Maar als dit lukt, dan wordt het een verhaal van mensen die bevrijd zijn van een zware, haast ondragelijke last. Het is een verhaal over de kracht van vergeving, dat bij hen begon met Psalm 130, die zomaar op een zondag klonk tijdens een kerkdienst in het ziekenhuis.

Psalm 130

¹Een pelgrimslied.

Uit de diepte roep ik tot u, HEER,
²Heer, hoor mijn stem,
wees aandachtig, luister
naar mijn roep om genade.

³Als u de zonden blijft gedenken, HEER,
Heer, wie houdt dan stand?

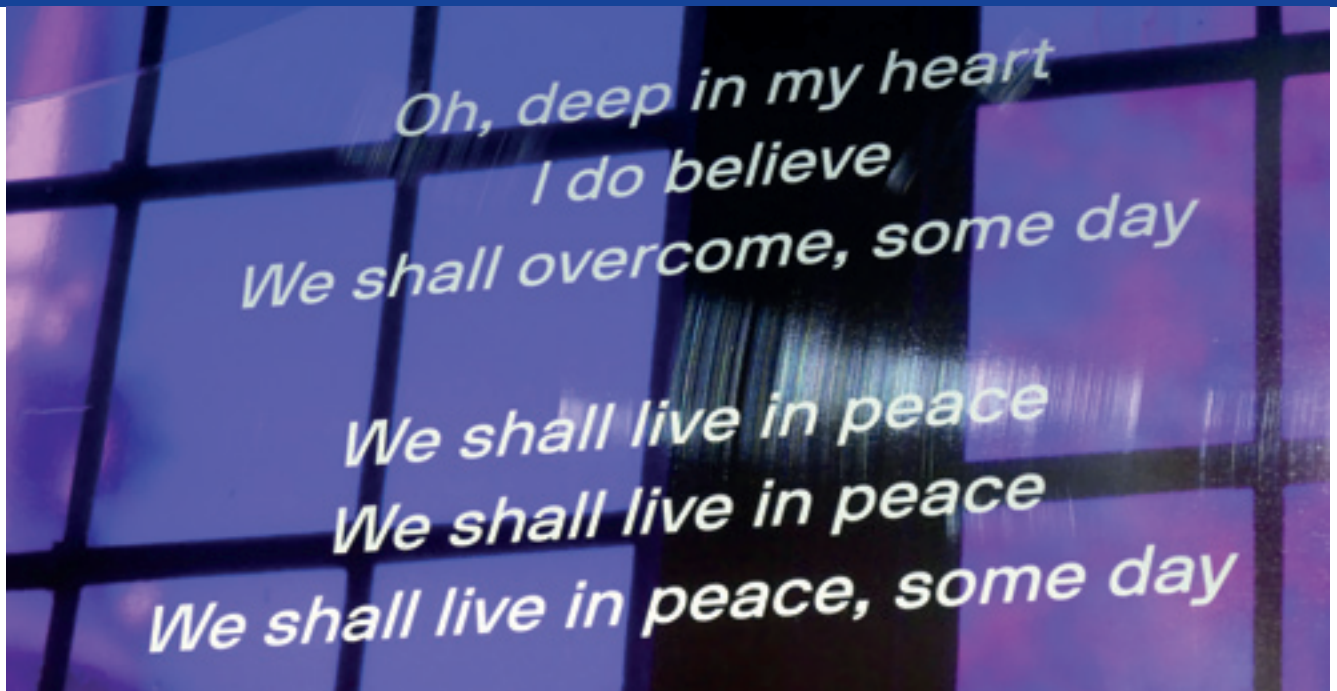
⁴Maar bij u is vergeving,
daarom eert men u met ontzag.

⁵Ik zie uit naar de HEER,
mijn ziel ziet uit naar hem
en verlangt naar zijn woord,
⁶mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de morgen,
meer dan wachters uitzien naar de morgen.

⁷Israël, hoop op de HEER!
Bij de HEER is genade, bij hem
is bevrijding, altijd weer.

⁸Hij zal Israël bevrijden
uit al zijn zonden.

(NBV)



Beeld uit de Tentoonstelling Gospel, Catherijneconvent Utrecht
(nog te bezoeken tot 10 april 2023)

foto: Tineke Vlaming

Bevrijdingstheologie

Achter de woorden ‘Wek uw kracht’ – thema van dit nummer van Gaandeweg – volgen in lied 200 en ook 597 uit het Liedboek van 2013 de woorden: ‘en kom ons bevrijden’. De redactie vroeg naar aanleiding hiervan aan Margo Jonker om stil te staan bij ‘Bevrijdingstheologie’.

“Iedere Christen en iedere gemeenschap is geroepen om instrument van God te zijn voor de bevrijding en de vooruitgang van de armen, zodat zij ten volle kunnen integreren in de maatschappij; dit veronderstelt dat wij volgzaam en oplettend zijn om de kreet van de arme te horen en hem hulp te bieden.”

– Paus Franciscus (Evangelii Gaudium, 2013).

Gereformeerd meisje

In de jaren tachtig en negentig toen ik theologie studeerde in Kampen was de bevrijdingstheologie levendig aanwezig in het curriculum. Het had niet meer het heftige en ontwrichtende van de jaren zestig en zeventig – de tijd dat de bevrijdingstheologie ontstond in Latijns-Amerika. Voor mij, als gereformeerd meisje uit een veilig gezin uit het kleine Drentse dorp Dwingeloo, was het desondanks een aardverschuiving om te lezen dat religie heeft bijgedragen aan onderdrukking van mensen. Als dochter van een vader die politiek actief was in de ARP (later CDA) en bekend met maatschappelijk gerichte geloofswaarden en normen, was het toch een stap om een theologie te horen die gedacht werd vanuit de positie van armen. Net zoals de zwarte bevrijdingstheologie voor mij nieuw was. Het was actueel ten tijde van mijn theologiestudie, waaraan veel studenten deelnamen uit de zwarte bevolking van Zuid-Afrika, waar toen het apartheidsbewind heerste.

Rechtvaardige wereld

In de jaren zestig had de bevrijdingstheologie vanuit Latijns-Amerika een sterke uitstraling naar het Westen en heeft groepen binnen en buiten de kerk geïnspireerd.

Het was gericht op maatschappelijke betrokkenheid. En het gaf voor velen een heel andere kijk op de uitleg van de Bijbel (uitgelegd vanuit het perspectief van de armen) en op de inrichting van de maatschappij (gericht op gelijkwaardigheid). In de katholieke kerk heeft dit ook grote invloed gehad. In het liedrepertoire van Huub Oosterhuis is dit nog steeds hoorbaar: ‘Wek uw kracht en kom ons bevrijden’.

Bevrijdingstheologie zet zich in voor een rechtvaardige wereld door middel van het omzetten van geloof in daden. Het perspectief is vanuit de positie van de armen. Bevrijdingstheologie wil dat de kerk radicaal voor de armen kiest en zich verzet tegen kwaadaardige sociale structuren. Een bekende bevrijdingstheoloog is Gustavo Gutiérrez.

Bevrijdingstheologie spiegelt zich aan het boek Exodus, waar een volk van onderdrukking bevrijd wordt – dat het God om vrije mensen te doen is. Of aan Lucas 4, 18. Deze passage kun je wel het programma noemen van de bevrijdingstheologie: ‘... want Hij heeft Mij gezalfd. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij Mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven.’

Andere benadering van traditie

Bij bevrijdingstheologie gaat het niet om een theologisch eindproduct. Het gaat om een weg die je volgt met het oog op mensen die bevrijding nodig hebben. In de jaren zestig was die bevrijding gericht op armen. Later ontwikkelde de bevrijdingstheologie met het oog op de zwarte bevolking van Zuid-Afrika of de arbeiders in de industrielanden. Feministische theologie kun je in deze rij noemen. Evenals queertheologie met het oog op de lhbtqi+-gemeenschap. Ds. Wielie Elhorst is daarvan vandaag de dag een woordvoerder.

De bevrijdingstheologie heeft benadrukt dat traditie

veelzijdig, dynamisch en nooit af is. Dat je dat erkent als theoloog, en ook als gelovige, geeft ruimte voor nieuwe perspectieven en andere benaderingen van traditie en geloofsgoed. En het leert je langzamerhand om mensen tot recht te laten komen in wie zij zijn en in wat zij meedragen in hun leven.

Feministische theologie

Een proces waar ik zelf deel van ben is de feministische theologie. Voor mij is het helpend (geweest) om vanuit het perspectief van vrouwen te kijken naar kerk en geloof, naar macht in en buiten de kerk. En ook om te leren zien dat ik zelf onderdeel ben van onmacht én van macht in de kerk, in de maatschappij en in het geloof. Ik heb geleerd hoe bepalend het taalgebruik is in het geloof en hoe belangrijk het is om verschillende perspectieven aan te reiken met woorden.

De feministische theologie heeft mij geleerd hoe waardevol het is voor het geheel van de kerk en de maatschappij om het perspectief van een achtergestelde, onderdrukte, niet gehoorde of uitgevaagde groep of individu te horen en kennen en zien.

En het heeft een nieuwe manier naar God leren kijken en vrouwelijke beelden van God te verkennen. Om zo te leren dat die verkennende manier van kijken en geloven niet stopt, maar doorgaat en wordt aangevuld met nieuwe perspectieven en beelden en gedachten. Verrijkend is dat. Al weet ik heel goed, dat mijn eigen blik beperkt is. En je altijd ook de blik van een ander nodig hebt om goed te kunnen kijken en leven.

Vrij worden

Voor mij is het weer nieuw om Janneke Stegeman, theoloog des Vaderlands in 2016, te lezen met inzichten over wat postkoloniale bevrijdingstheologie is en hoe dat er uit zou moeten zien in de witte Nederlandse context. ‘Bevrijdingstheologie, zoals dat in Latijns-Amerika ontstond, wilde structuren afbreken om ruimte te maken voor gemarginaliseerden’, zegt zij. Janneke Stegeman ziet een omgekeerde taak weggelegd voor bevrijdingstheologie in een witte christelijke context. “Theologen als ik, bezig met bevrijding, leren juist hoeveel ruimte we hebben en al innemen. Deze bevrijdingstheologie gaat over het anders inrichten van die ruimte en over het opgeven van macht en privilege.”

Het gaat over vrij worden van dat wat jou en de ander in de greep houdt. Opdat je als vrij, verantwoordelijk en geliefd mens tot recht komt. Voor elkaar en voor God.

Column

Groene Christus

Groene kerken zijn in opmars. Je kunt dit zien als mode of als leuke reclame voor de kerk. “Goed bezig, die christenen” en “mooi dat ze in kerken ook duurzaam bezig zijn”. Sympathiek. De kerk als trendvolger, een instituut dat mee hobbelt en een mooi bordje bij de voordeur hangt: ‘wij zijn een groene kerk’.

Dit soort oppervlakkigheid kleeft soms aan kerken. Het gaat immers om veel meer dan isoleren en wat zonnepanelen. Wie groene kerk wil zijn, moet de tekenen van de tijd verstaan naast een open Bijbel. Het gaat niet alleen om een gebouw, maar ook om de levensstijl van de mensen in de kerkbanken. Christenen zouden juist voorop moeten lopen en daarin anderen kunnen meenemen.

De opwarming van de aarde en het verlies van plant- en diersoorten lijkt velen niet in hun ziel te raken. Ik betrap mezelf daar ook op. Het is abstract. Ik lees erover, maar al gauw bekruipt me een gevoel van machteloosheid. Wat kan ik aan deze grote problemen doen? Moet ik mezelf een vliegreis ontzeggen, terwijl anderen wel naar een warm eiland gaan?

Steeds meer vluchtelingen zijn klimaatvluchtelingen. De westerse manier van leven leidt tot opwarming, natuurschade en ook toenemende sociale ongelijkheid. Het najagen van geld en goed domineert de wereld. Enkele multimiljardairs bezitten evenveel geld – en vervuilen ook evenveel! – als miljoenen andere mensen. Hoe beïnvloedt dat inzicht mijn keuze als consument en ook mijn keuze als er weer verkiezingen zijn?

In de kerk zijn we onderweg naar Pasen. Dat is geen vrijblijvende pelgrimage. De veertig dagen zijn een periode van inkeer en bezinning. Hoe sta ik in het geheel van de schepping? Welke gevolgen hebben mijn persoonlijke keuzes en mijn manier van leven voor anderen en de natuur? Hoe kunnen mensen dat bordje ‘wij zijn een groene kerk’ naast de kerkdeur samen (nog) beter waarmaken?

God verlost de wereld door het lijden van Christus. Mooi. Maar wat zijn deze woorden waard als we niet uit onze comfortzone komen en solidair zijn met de lijdende schepping? Wat heb je aan Jezus als “de weg, de waarheid en het leven” zonder navolging van Christus? De schepping zucht en is in barensood. Hoe kunnen wij zelf een nieuwe schepping zijn?

Theo Brand



foto's: Tineke Vlaming

Het Evangelie ligt op straat

In het Nederlands Dagblad van 23 december 2022 was een recensie opgenomen van het boek van Abraham Heschel, getiteld *Wie is de mens?* Abraham Heschel was een Pools-Amerikaanse rabbijn die leefde van 1907 tot 1972. Hij zat enige tijd in een tentenkamp aan de Pools-Duitse grens. Na de Kristallnacht van 9 op 10 november 1938 werd hij Duitsland uitgezet en belandde na enige omzwervingen in New York.

Zijn theologie was er niet één van boekenwijsheid. In het eerder genoemde artikel wordt van hem gemeld dat hij vond dat theologie zijn uitwerking moet krijgen in het leven, door actief deel te nemen aan de maatschappij. Hij gaf hier zelf handen en voeten aan door in 1965 met Martin Luther King onverschrokken deel te nemen aan de protestmars in Selma. Een protestmars tegen het onrecht dat de zwarte bevolking in Amerika werd aangedaan.

De bekende – in 1980 overleden – Amsterdamse predikant ds. Buskes kreeg ooit eens het verwijt te horen dat hij met het Evangelie op de markt stond. Zijn nuchtere antwoord was ‘dat je met gekkere dingen op de markt kunt staan’.

Nu wil dit artikel geen oproep zijn, en is zeker niet bedoeld, om te pas en te onpas met spandoeken de straat op te gaan om te demonstreren tegen ieder vermeend onrecht. Wel is het bedoeld als een oproep om als kerk en als kerkmensen de wijze waarop we het Evangelie uitdragen, te herijken. Als kerk handelen we vaak vanuit een bepaalde visie om mensen naar de kerk te ‘lokken’. Aan de mensen die we willen bereiken, merken we door voortschrijdend inzicht dat het niet werkt en eigenlijk nooit heeft gewerkt. Toen de kerken nog uitpuilden, dachten we dat het wel werkte. De secularisatie heeft de kerk weer bij de les gebracht. Veel mensen die de kerk nodig hebben, waren er altijd al, maar vaak buiten het zicht van de kerk. Dat kan ermee te maken hebben dat de kerk tot midden jaren zestig een bepalende rol had in de

samenleving. Door de opbouw van de verzorgingsstaat is die rol naar de achtergrond verdwenen en verborgen onder het stof geraakt.

In een nieuwe tijd, die van de participatiesamenleving, biedt het gezicht naar buiten nieuwe kansen en mogelijkheden. Met het diaconaat heeft de kerk hiermee goud in handen. Diaconaat is geen in beton gegoten begrip. Diaconie is in beweging en is net als de Barmhartige Samaritaan onderweg.

Diaconaat is contextueel en vraagt iedere keer om een nieuwe positiebepaling. Dit vergt geen hijgerige actie, maar een continue bezinning op wat we als kerk doen. Dat vraagt een wakkere kerk die niet is ingedut en die ook weet waar buiten de kerkmuren de nood is. Misschien zijn we in de kerk wat te bescheiden geworden en laten we onze linkerhand niet weten wat de rechter doet. Een tekst uit de Bergrede kan hierbij behulpzaam zijn: ‘Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel’ (Mattheüs 5,16).

We zijn het niet gewend om onze goede daden en werken te laten zien. Met de Reformatie is wellicht hierbij de baby met het badwater weggegooid. We mogen goede werken doen tot eer van God, tot heil van de naaste.

Ik eindig met waarmee begonnen is, Abraham Heschel: ‘We misleiden onszelf als we ervan uitgaan dat de mens ooit een onschuldige toeschouwer kan zijn. Mens zijn is betrokken zijn – gewild of ongewild –, handelen en reageren, zich verwonderen en antwoorden.’

Wim van Ree, diaconaal consulent

Afscheid Blauwvingervieringen

Bij alles wat er in het Academiehuis (Grote Kerk) op dit moment gebeurt en in de steigers staat te gebeuren aan ongetwijfeld positieve initiatieven en voornemens, is er ook sprake van de teloorgang van een, al sinds begin jaren 80 van de vorige eeuw, bestaande jaarlijkse traditie. Onder meer ds. Henk Olde stond aan het begin van deze traditie.

Het betreft de zogeheten Blauwvingervieringen op de woensdagen in de maand juli: de woensdagen dat de stad wordt bezocht door vele binnen- en buitenlandse toeristen. “Op adem komen in de Michael”, even alle hectiek en geroezemoes van de stad

inruilen voor een moment van rust, bezinning en ontmoeting: maximaal elke keer 45 minuten met muziek en zang, inspirerend orgelspel van Toon Hagen op het mooie Schnitgerorgel en een korte toelichting op de te zingen liederen.

Mooie gesprekken na afloop, want vaak bleven de bezoekers even hangen onder het genot van een kopje koffie of thee, als positieve respons vaak een gift.

Door corona gingen de Blauwvingerdagen de laatste twee jaar niet door en ook de vieringen kwamen hierdoor te vervallen.

Nu nemen we gedwongen afscheid, als gevolg van het nieuwe beleid, namelijk het

op meer commerciële basis exploiteren van dit mooie gebouw in het hart van onze stad. Het einde van een traditie, jammer, want door de Blauwvingervieringen werd het kerkelijk cultureel erfgoed, waaronder ons Schnitgerorgel, op een laagdrempelige wijze op de kaart gezet.

Namens de (inmiddels opgeheven) commissie Blauwvingervieringen, Arnold Boukes

Ouderenmiddagen Jeruzalemkerk

Ook in 2023 worden er weer oudermiddagen georganiseerd in het zalencentrum van de Jeruzalemkerk. In het kort zien de middagen er als volgt uit: inloop vanaf 14.15 uur, start om 14.30 uur, voor de pauze worden enkele geestelijke liederen gezongen, wordt er gebeden en verzorgt de predikant, pastoraal werker of iemand van de leiding een meditatie. Na de pauze is het heel gevarieerd: dia's, een lezing, spel, verhaal, voordracht of iets creatiefs. Het programma duurt tot 16.30 uur. De invulling voor de komende periode is als volgt:

- Op **20 februari** vertelt de heer René Klein Beekman over een ‘Bijzondere ontmoeting met een Duitse militair in de Tweede Wereldoorlog’. Ds. de Jong zal deze middag de meditatie verzorgen.
- Op **20 maart** geeft Wim Eikelboom jr. een boeiende presentatie over rivieren, waaronder de IJssel. Zijn vader, Wim Eikelboom sr., verzorgt de meditatie.
- Op **3 april** is de Paasmiddag met aansluitend een broodmaaltijd.
- Op **8 mei** wordt een uitstapje georganiseerd, daarover later meer.

Trouwe bezoekers, maar ook nieuwe gasten zijn van harte welkom, zowel jonge als oudere ouderen, wel of geen lid van de Jeruzalemkerkgemeente. Wie meer informatie wilt ontvangen, kan contact opnemen met Alie Snoeijer (tel. 038-4210200) of Janny Kragt (038-4223171) van de commissie ouderenmiddagen.

Kloosterbioscoop 23 maart: There is a place on earth

There is a place on earth is een documentaire over de rol van kunstenaars bij natuurbehoud. Film maker Ellen van den Honert neemt de kijker mee in een prachtige poëtische reis over de wereld. De filmische documentaire is te zien op donderdag 23 maart om 19.30 uur in het Dominicanenklooster te Zwolle en wordt mede georganiseerd vanuit de Oosterkerk.

In de film zijn kunstenaars en natuurbeschermers te zien met een bijzondere creativiteit en toewijding aan de natuur. De kijker ervaart een unieke intuïtieve verbinding met de wildernis en het belang om die te beschermen. Ellen van den Honert, zelf muzikant en kunstenaar, zal aanwezig zijn en vertellen over de film. Omdat het in deze film gaat om bezinning over onze omgang met de aarde werd ervoor gekozen om de film tijdens de Veertigdagentijd te laten zien: tijd van inkeer en bezinning.

Toegang: € 7,50, ga voor tickets naar de website van het Dominicanenklooster Zwolle.



Beeld uit de documentaire *There is a place on earth*

Jubileumsymposium Wim van Ree



Op 1 februari 2023 is Wim van Ree 40 jaar werkzaam bij de Protestantse Gemeente Zwolle. Om dit te vieren organiseert de PGZ op 3 februari het symposium 'Diaconie, hart van kerk en stad' met aansluitend een receptie voor Wim. Het jubileum vindt plaats in de Jeruzalemkerk, Assendorperdijk 134. Wie geïnteresseerd is, is van harte welkom om het symposium bij te wonen.

Het programma is als volgt:

13.30 - 14.00 uur: Inloop

14.00 uur: Start symposium met lezingen door:

- Peter van de Kamp (emeritus docent praktische theologie TU Kampen/Utrecht) over 'Bijbelse noties bij armoede'.
- Michiel van Willigen (wethouder armoede en schulden gemeente Zwolle) over 'Nieuwe armoede'.
- Gerard den Hertog (emeritus hoogleraar systematische theologie TU Apeldoorn) over Dietrich Bonhoeffer, 'Bidden en het goede doen onder de mensen'.

Verdere medewerking door organist Wilbert Potjes.

16.00 uur: Receptie

Het cadeaugeld wil Wim van Ree graag bestemmen voor een kinderkuis in Oeganda. In dit tehuis worden in samenwerking met lokale organisaties kinderen met een beperking opgevangen. Dit project wordt mede uitgevoerd door Eline Ploegman. Tot en met december 2022 was Eline teamleider van Hart voor Zwolle. Het project wordt ondersteund door de organisatie 'Wij willen helpen'. Er staat een enveloppendoos, maar het cadeau voor Wim kan ook worden overgemaakt aan Stichting 'Wij willen helpen', IBAN: NL54RABO 0106 5967 48 onder vermelding van: Eline Ploegman.

's Zondags ga ik naar de kerk - of niet

Cor Baljeu schrijft over het nieuwste boek van Riemer Roukema, predikant voor de Waalse kerk Zwolle. Ondertitel van het boek is: *Kritische beschouwingen over de protestantse kerkdienst*.

In het bewustzijn dat tijdens een school- en kerkdienst meerdere ouders in de kerk zouden zitten die de kerkelijke gebruiken niet kenden en geen idee hadden wat de diverse onderdelen betekenden, legde ik alle liturgische elementen per onderdeel in enkele woorden uit. Na afloop zei de ervaren scriba: 'Goed idee om alle liturgische onderdelen kort uit te leggen, zo heb ik ook weer geleerd waarom we de dingen doen, zoals we ze doen!' Zoals die scriba zich liet verrassen, zo liet ik mij verrassen door het nieuwe boekje van Riemer Roukema: 'Je weet het allemaal wel, je hebt het ooit bestudeerd, maar voordat je het weet ligt het gevaar van de routine om de hoek en verdwijnt de geest uit de liturgie.' Deze waarschuwing en meerdere, zoals de wijze van beamerhantering, vind je in dit handzame boekje van 120 bladzijden. Persoonlijk werd ik getroffen door de zin: 'Liturgie is bedoeld om te vieren en niet om steeds weer te ver-

klaren.' Het staat in het kader van de vraag hoe de beamer te gebruiken, zelf las ik het als: 'Als docent ben je docent, als predikant niet, verwar dat niet met elkaar, Cor!' Roukema neemt de lezer mee van voorbereiding op tot het koffiedrinken na de dienst. Kritisch, zo is de toon van het boekje, vanaf het begin: komen we als consumenten bij elkaar, om de eigen mening bevestigd te horen? Of voor een ontmoeting met God, het evangelie en elkaar? Vervolgens gaat hij de hele liturgie langs, met uitleg van achtergrond, ontstaansgeschiedenis, verschillen tussen de diverse kerken en het waarom daar weer van. Veel aandacht besteed Roukema aan de viering van het Heilig Avondmaal, ook daar wordt de gemeente aan de tand gevoeld.

's Zondags ga ik naar de kerk - of niet is een toegankelijk boekje voor leden van liturgiecommissies, kerkgangers, kerkenraadsleden, predikanten, wellicht ook voor kerkverlaters (wat heb ik eigenlijk verlaten?), theologiestudenten en geïnteresseerden. Het bevordert het begrip voor het werk van de ambtsdragers in de gemeente in het algemeen en voor de predikant in het bijzonder, het raakt



de kern van de reden waarom we bij elkaar komen. Ervaren kerkgangers zullen dezelfde ervaring hebben als de scriba tijdens de school- en kerkdienst, maar dan vele spades dieper. Het leest makkelijk weg en verfrist de kerkgang.

Zangavond Johannes de Heer t.b.v. Stichting Zorg voor Afrika

Op 11 maart 2023 is er een Zangavond Johannes de Heer in de Hervormde kerk te Windesheim, Dorpstraat 4. Medewerking wordt verleend door de christelijke gemengde zangvereniging Excelsior uit Genemuiden onder leiding van Wim Verweij, die tevens de organist en pianist is die avond. De zangavond begint om 19.30 uur.

De eerste zangbundel van Johannes de Heer (1866-1961) verschijnt in 1904. Hij heeft dan al een bewogen leven achter de rug. Als kind verloor hij zijn moeder en ook verloor hij zijn twee jonge kinderen; het diepe verdriet bracht hem tot de kern van

het leven. Door de hele geschiedenis van de zangbundel loopt de rode draad van Gods leiding. Daar wilde hij met zijn liederen van getuigen.

De toegang is gratis, wel wordt er een bijdrage gevraagd voor de stichting 'Zorg voor Afrika' (zie website www.zorgvoorafrika.nl), die in Kisumu, Kenia, weduwen en wezen met hiv en/of tbc van voedselpakketten en (medische) zorg voorziet.

Wie meer informatie over de zangdienst wil ontvangen, kan contact opnemen via tel. 06 45766091 (Fam. van den Bosch).

25 jaar Open Kring wijkgemeente in Zwolle-West

Op zondag 5 oktober 1997 vond de eerste dienst plaats van de nieuwe kerkgemeenschap in Stadshagen-Westenholte. Daar waren uiteraard veel voorbereidingen aan voorafgegaan, bestuurs- en beleidsmatige besluiten, praktisch en financieel, maar vooral vanuit een behoefte en wens om een Samen Op Weg-gemeente in de nieuwe wijk, in opbouw, te starten.

Er is ook vanuit oecumene een samenwerking opgestart met de katholieke gemeenschap in Zwolle-West om samen te bouwen en te vieren, echter na een aantal jaren heeft het bisdom anders besloten en is deze gezamenlijke kerkbouw niet doorggegaan, dat was een grote teleurstelling.

Maar met de schouders eronder en met vallen en opstaan en alternatieve locaties, zijn er vanuit de Gereformeerde Kerk in Westenholte diensten gehouden, eerst in de school de Akker, daarna in wijkgebouw het Anker en basisschool de Zevensprong, en daarna naar de Open Kring aan de Hofstedelaan, het huidige kerkgebouw. Toen er nieuwbouwplannen voor het Zonnehuis in Stadshagen kwamen, werd er besloten tot een gezamenlijk gebruik van kerkzaal en gebouwen, aan het Zonnehuis verbonden, een combinatie die veel voordelen had en heeft, tot op de dag van vandaag.

Een nieuwe wijk, waar een kerk een ontmoetingsplek voor velen was en is, een plek om je thuis te gaan voelen, want de nieuwe bewoners kwamen en komen vanuit heel Nederland hier wonen. De komende tijd wordt aan het jubileum aandacht besteed in een feestelijke sfeer van ontmoeting en herinneringen delen. Meer informatie hierover wordt op de website van de Open Kring gedeeld.

Geestelijk verzorgers worden aan PGZ verbonden

Op paasmorgen, 9 april, worden drie geestelijk verzorgers van Isala verbonden aan de Protestantse Gemeente te Zwolle. De algemene kerkenraad heeft hen daartoe beroepen. Het gaat om ds. Hans Baart, ds. Dirk Jan Lagerweij en ds. Anne Zweers, die

in 2022 in het ziekenhuis zijn komen werken. De verbintenis gebeurt in de paasviering van Isala Zwolle door ds. Hans Tissink. Vanwege de voorrang aan patiënten en de beperkte ruimte kunnen alleen genodigden hierbij aanwezig zijn.

vlnr: Hans Baart, Dirk Jan Lagerweij en Anne Zweers



“God is Liefde en in dat spoor mag je liefdevol leven”

De Protestantse Gemeente Zwolle telt diverse wijkgemeenten en een kleurrijk gezelschap aan gemeenteleden. In de rubriek Kerklid in beeld ontmoet Theo Brand een aantal van hen. De zesde ontmoeting is met Duncan Esajas (42), actief betrokken in de Adventskerk. “Samen kun je het beleven: dat je vasthoudt aan de missie van geloof, hoop en liefde.”

“Voor veel mensen is liefde alleen iets tussen twee personen, maar ik denk dat liefde veel meer is dan dat. Het gaat om mededogen. En dat je er iets van zegt, als dingen niet eerlijk gaan.” Halverwege het gesprek komt hij goed op dreef. De fotograaf en interviewer van Gaandeweg zijn bij Duncan thuis, in zijn appartement in Zwolle-Zuid. Hij is net thuis, wat later dan gepland, met de auto vanuit Den Haag. Als monteur winkelinrichting werkt hij voor een bedrijf in Raalte en maakt lange werkdagen met vrijwel heel Nederland als werkgebied. “Gelukkig was ik net op tijd om jullie te ontvangen,” lacht hij.

Vrijheid

Aan de eettafel vertelt Duncan over zijn geloof en zijn betrokkenheid bij de Adventskerk. Een verhaal dat begint in Amsterdam, de stad waar hij geboren werd en tot 2001 woonde. Toen hij bijna twintig was, besloten zijn ouders terug te gaan naar hun geboorteland Suriname. Voor Duncan werd dat een beslissend moment. Hij stond voor de keuze: meegaan of als jongvolwassene in Nederland blijven. Hij besloot te blijven, een keuze die door zijn ouders werd gerespecteerd. “Ze hebben mij echt de vrijheid gegeven en daar ben ik ze nog steeds dankbaar voor.”

Hij kon, samen met één van zijn jongere broers, bij zijn oom in Zwolle terecht bij wie hij twee jaar woonde. Op die manier belandde hij in de Hanzestad en via persoonlijke contacten komt hij sinds 2017 in de Adventskerk. Twee jaar later deed hij bij dominee Hans Tissink openbare geloofsbelijdenis, een heel bewuste keuze. “God is voor mij een autoriteit en iemand die over je waakt en altijd bij je is,” zegt hij. “Als je je houdt aan de principes van het geloof, dan komt het goed omdat God Liefde is en je in dat spoor ook liefdevol mag leven.”

De kracht van het geloof heeft Duncan veel goeds gebracht, zo vertelt hij. Lange tijd was hij onzeker over zijn mogelijkheden. Leren en het behalen van diploma's ging niet



foto: Hans van Eerbeek

vanzelf. Door een ontwikkelingsachterstand had hij als kind moeite met taal en rekenen. “Wat anderen makkelijk afgaat, was voor mij heel lastig. Dat heeft me ook wel onzeker gemaakt over wie ik ben of wat ik kan.” Uiteindelijk is hij op Deltion College afgestudeerd als monteur werktuigbouwkundige installaties waarmee hij nu zijn talenten inzet in het bedrijfsleven. “Ik ben God dankbaar voor mijn wilskracht en het doorzettingsvermogen en dat ik nu dit mooie werk kan doen.” Ook op andere manieren zet Duncan zijn talenten in. Zo hielp hij mee met de organisatie van Open Deurdiensten in de Adventskerk en is hij betrokken geraakt bij het streamen van kerkdiensten en het beamen. Ook zingt hij graag: onlangs had hij een rol in de musical ‘De terugkeer van Thomas’ in de Oosterkerk en hij zingt als lid van het Zwolse gospelkoor Grace & Glory. “Negrospirituals zijn prachtig, ze geven kracht!”

“Ik ben God dankbaar voor mijn wilskracht en het doorzettingsvermogen”

Ontmoeting en verbinding

En zijn ouders en andere familieleden in Suriname ... mist hij hen? Duncan: “Het is alweer acht jaar geleden dat ik voor het laatst in Suriname was. Maar elke zondagmiddag zien en spreken we elkaar als familie via een videoverbinding. Ook met proclamaties en gebeden. De afstand is enerzijds groot, maar hierdoor ook weer klein.”

Duncan is blij dat de kerk voor hem in Zwolle een plek is van ontmoeting en verbinding. “Samen kun je het beleven: dat je vasthoudt aan de missie van geloof, hoop en liefde. Dat je weet wat waarheid is en leeft in het voetspoor van Jezus.”

Protestante Gemeente Zwolle

Contact:

Kerkelijk bureau: Molenweg 241, 8012 WG Zwolle
(Nieuwe!) openingstijden: maandag t/m donderdag van 8.30 tot 12.00 uur
E-mail: administratie@pknzwolle.nl
Tel.: 038-4217596
Website: www.pknzwolle.nl

Bankrekeningnummers:

College van Kerkrentmeesters: NL54 RABO 0373 7341 66
College van Diakenen: NL12 RABO 0373 7399 66
Gaandeweg: NL85 RABO 0373 7341 90
Solidariteitskas: NL32RABO 0373 7341 74

Collectemunten: Via het kerkelijk bureau en op onderstaande adressen zijn collectemunten verkrijgbaar:

Stinskerk: 1^e maandag van de maand, 16.30 - 17.30 uur
Sionskerk: 1^e donderdag van de maand, 18.00 - 19.00 uur
Open Kring: 1^e maandag van de maand, 18.30 - 19.45 uur
Zwolle-Noord: E. van Buiten, Welle 58
Zwolle-Zuid: I. Stomp, Jofferenlaan 8, tel. 038-4653663
Zwolle-centrum: fam. Duijf, Filosofenallee 33, tel. 038-4540988,
e-mail duijf@home.nl, op afspraak
Berkum: J. Beumer, Zernikelaan 13,
tel. 038-4537396, op afspraak

U kunt voor de collecte ook digitaal betalen via een van de collecte-apps, kijk voor meer informatie op www.pknzwolle.nl, onder 'bijdragen'.

Protestante Gemeente 'De Hoofdhof' te Berkum

Contact:

E-mail: scriba@hoofdhof.nl
Tel.: 038-3377727
Dhr. J. Neuteboom, Herfter Esweg 1, 8026 RH Zwolle
Website: www.hoofdhof.nl

Bankrekeningnummers:

PGB De Hoofdhof NL71 RABO 0377350893

Collectebonnen: Bestellingen vanaf € 50,00 door overboeking op NL 50 RABO 0313.5432.16 t.n.v. 'Hoofdhofgemeente inzake collecte-bonnen', waarna u de bonnen krijgt thuisbezorgd. Graag opgave van het aantal vellen per waarde. Er zijn drie soorten vellen: € 2,00, € 1,00 en € 0,50, elk vel heeft 20 bonnen (bedragen per vel zijn resp. €40, € 20 en €10).

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zwolle

Contact:

E-mail: info@elkz.nl
Tel. scriba: 06-20540302
Postadres (Kerkgebouw): Koestraat 2-4, 8011 NK Zwolle
Website: www.elkz.nl

Bankrekeningnummers:

Kerkrentmeesters: NL81INGB0000850125
Diaconie: NL70INGB00058559694

Collectebonnen: verkoop collectebonnen door mw. J. Wildeman-Dekker, dhr. R. Kanning en dhr. J.M. Nauta

Actie Kerkbalans 2023: Geef aan de kerk, geef aan elkaar

Van 14 tot en met 28 januari 2023 vond Actie Kerkbalans plaats: dé actie waarbij kerken in het hele land hun leden vragen om een bijdrage te geven. Deze steun is broodnodig, een kerk krijgt immers geen subsidie. Ook in Zwolle deden wij als Protestantse Gemeente een beroep op u.

Omzien naar elkaar, samen het geloof beleven, het waardevolle bezoekje van de predikant, aandacht voor mensen die eenzaam zijn of ziek: kerk zijn we met elkaar. Dit betekent ook dat we samen verantwoordelijk zijn voor de kosten van de kerk.

Uw bijdrage doorgeven

Via mail of een vrijwilliger aan de deur ontving u het toe-

zeggingsformulier voor Actie Kerkbalans. Is het aan uw aandacht ontschoten? U kunt uw bijdrage voor 2023 nog steeds doorgeven. Ga hiervoor naar onze website: www.pknzwolle.nl/bijdrage/kerkbalans. Of neem contact op met het Kerkelijk Bureau via 038-4217596 of administratie@pknzwolle.nl.

Ontzettend bedankt voor uw steun aan de kerk. Dankzij uw bijdrage blijft uw kerk een plek van ontmoeting en inspiratie in de wijk en kan het pastoraat in uw buurt doorgaan.

Namens uw PGZ-kerkrentmeesters,
Jan van der Veen (voorzitter) en Harry van Lohuizen (secretaris)

Uitnodiging Gemeenteavond PGZ op 15 februari

Geachte gemeenteleden van de Protestantse Gemeente te Zwolle,

Eind 2018 heeft de Algemene Kerkenraad u geïnformeerd over het proces Heilige Huisjes, ruimte voor het hart van de kerk, dat tot doel had dat minimaal 50% van de inkomsten aan het pastoraat zou worden besteed. De besluiten die destijds genomen zijn om dat doel samen te bereiken, zijn nog steeds actueel. We willen u graag vertellen wat er in de afgelopen vier jaar op dit gebied is gebeurd en waar we als wijkgemeenten, clusters en PGZ als geheel nu staan.

We nodigen u daarom uit voor een gemeenteavond op 15 februari 2023 om 20.00 uur in de Jeruzalemkerk, Assendorperdijk 134 te Zwolle.

Namens de Algemene Kerkenraad,
Eduard Metselaar, voorzitter
Margreet de Roo, scriba (scriba@pknzwolle.nl)

Veertigdagenvespers Adventskerk/Oosterkerk

In de Veertigdagentijd zijn afwisselend in de Adventskerk en Oosterkerk weer de woensdagavondvespers, telkens om 19.30 uur. De veertigdagentijd start met Aswoensdag, 22 februari 2023, dan is er een vesper in de Adventskerk. Vervolgens is er in dezelfde kerk een vesper op 1 maart (met ds. N.A.

Eygenraam), daarna op 8 maart, Biddag (ds. J.T. Tissink) in de Oosterkerk, 15 maart (ds. J.T. Tissink) in de Adventskerk, 22 maart (ds. I.P. Epema) in de Oosterkerk en op 29 maart weer in de Adventskerk (ds. N.A. Eygenraam). Hierna begint de Stille week (zie overzicht op de pagina hiernaast).

Michaëlsvieringen in de Veertigdagentijd

Wie kent niet die prachtige woorden van Jesaja: “Troost, troost mijn volk, zegt uw God.” We komen ze tegen in Jesaja 40, ze komen uit de mond van Deuterokesaja. Deze tweede Jesaja leefde aan het einde van de grote ballingschap en het begin van de terugkeer van de ballingen naar hun land, naar Jeruzalem, eind 6^e eeuw v.Chr. Deze Jesaja van wie wij lezen in de hoofdstukken 40-55 spreekt zijn medegelovigen moed in, zegt dat er eindelijk een nieuwe tijd aanbreekt. Hij roept het volk op om stappen te zetten richting die nieuwe tijd. Maar een nieuwe toekomst houdt ook een nieuwe houding in, een hernieuwde oriëntatie op God. Gods volk moet zich weer bewust worden van haar roeping, een licht te zijn voor alle volken. In zijn profetieën doemt die bijzondere gestalte van ‘de knecht des Heren’ op, een gestalte die als voorbeeld voor allen die nieuwe weg gaat en de tegenwerking die hij ondervindt trotseert. Hij staat ergens voor! In de Veertigdagentijd willen wij in de vieringen aandacht schenken aan woorden van deze profeet, die als het ware zijn ingetekend in de levensweg van Jezus, de weg tot nieuw leven.

Cantates

De tweede zondag in februari is dit jaar zondag Sexagesima. In 1725 componeerde Johann Sebastian Bach voor deze zondag de koraalcantate *Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort* (BWV 126). Het gelijknamige Lutherlied kennen wij als lied 721. Aan de drie coupletten van dit lied waren in het Dresdner Gesangbuch, dat Bach gebruikte, niet alleen twee strofen toegevoegd van de hand van Luthers vriend Justus Jonas, maar ook Luthers *Verleih uns Frieden gnädiglich* (Lied 414) en een tekst van cantor en tijdgenoot Johann Walter, gebaseerd op 1 Tim. 2:2. Deze rijkgeschakeerde tekst vormt de basis voor de cantate die op 12 februari klinkt in de cantateviering.

Op veel plaatsen, in kerkgebouwen en daarbuiten, vinden we een kruisweg. Zo'n kruisweg kent doorgaans veertien zogenaamde staties: geschilderde of gebeeldhouwde voorstellingen die evenzoveel momenten uit het lijden en sterven van Jezus tonen. Franz Liszt componeerde een muzikale kruisweg. Hij voltooide zijn *Via Crucis* tegen het einde van zijn leven. De veertien ‘Stationen’ van dit intense werk zijn in de Goede Vrijdagviering in de Grote Kerk te horen. De viering begint op 7 april om 22.00 uur.

Op Eerste Paasdag, 9 april klinkt in de Grote Kerk de cantate *Erfreut euch, ihr Herzen* (BWV 66) van Johann Sebastian Bach. Deze cantate werd voor het eerst uitgevoerd op Tweede Paasdag 1724. Als we ons realiseren dat Bach slechts enkele dagen daarvoor, op Goede Vrijdag, zijn *Johannes Passion* voor het eerst had uitgevoerd dan is het begrijpelijk dat hij voor de cantate teruggreep op eerder gecomponeerde muziek, in dit geval de gelukwenscantate uit 1718 voor de verjaardag van Prins Leopold von Anhalt-Köthen. Zijn tekstdichter slaagde erin een passende tekst bij de bestaande muziek te maken en met enkele aanpassingen – zoals het toevoegen van een slotkoraal – ontstond een nieuwe cantate voor Pasen.

Werkgroep Vieringen Grote Kerk

Vespers in de Stille week in Zwolle-West

In de week voor Pasen, van maandag 3 tot en met zaterdag 8 april, worden er in Zwolle-West vespers georganiseerd. Zo wordt een week lang stilgestaan bij het lijden van Jezus, voor Hij voor ons aan het kruis stierf. Meewerkende kerken zijn: Stinskerk, Open Kring, De Fontein en de Jeruzalemkerk.

Deze korte diensten van een half uur beginnen om 19.30 uur. Er wordt een Bijbelgedeelte uit het lijdensevangelie gelezen, er wordt gezongen, gebeden en er zijn stiltemomenten. Houd de websites en zondagsbrieven in de gaten voor de precieze locaties.

Overzicht diensten in de Stille Week

maandag 3 april

ADVENTSKERK

19.30 uur Vesper, gez. met/in Oosterkerk

JERUZALEMKERK

19.00 uur Meditatieve viering door
gemeenteleden

OOSTERKERK

19.30 uur ds. J.T. Tissink
Vesper, gez. met Adventskerk

LUTHERSE KERK

19.30 uur Vesper door gemeenteleden

dinsdag 4 april

ADVENTSKERK

19.30 uur Vesper, gez. met/in Oosterkerk

JERUZALEMKERK

19.00 uur Meditatieve viering door
gemeenteleden

OOSTERKERK

19.30 uur ds. N.A. Eygenraam
Vesper, gez. met Adventskerk

LUTHERSE KERK

19.30 uur Vesper door gemeenteleden

woensdag 5 april

ADVENTSKERK

19.30 uur Vesper, gez. met/in Oosterkerk

JERUZALEMKERK

19.00 uur Meditatieve viering door
gemeenteleden

OOSTERKERK

19.30 uur ds. I.P. Epema
Vesper, gez. met Adventskerk

LUTHERSE KERK

19.30 uur Vesper door gemeenteleden

donderdag 6 april Witte Donderdag

ADVENTSKERK

19.30 uur ds. J.T. Tissink
Schrift & Tafel,
gez. met Oosterkerk

JERUZALEMKERK

19.00 uur Meditatieve viering door
gemeenteleden

OOSTERKERK

19.30 uur gez. met/in Adventskerk

OPEN KRING

19.30 uur ds. C. Baljeu
Maaltijd van de Heer

SIONSKERK

19.00 uur dhr. J. Knol
Kinderdienst

HOOFDHOF

19.30 uur ds. J.M. Rohaan
Heilig Avondmaal

LUTHERSE KERK

19.30 uur ds. M.E. Jonker
Heilig Avondmaal

vrijdag 7 april Goede Vrijdag

ADVENTSKERK

19.30 uur ds. N.A. Eygenraam
Wake bij het kruis

GROTE KERK

22.00 uur ds. J. Doelman
Michaëlsviering
m.m.v. Cantorij

JERUZALEMKERK

19.30 uur ds. G.J. Codée

OOSTERKERK

19.30 uur ds. I.P. Epema en mw. J. Mooij
The Passion

OPEN KRING

19.30 uur ds. C. Baljeu

SIONSKERK

19.00 uur ds. R. van Putten
Heilig Avondmaal

STINSKERK

19.30 uur ds. G.C. van Rheenen
Heilig Avondmaal

HOOFDHOF

19.30 uur ds. J.M. Rohaan

LUTHERSE KERK

19.30 uur ds. M.E. Jonker

BERKUMSTEDEN

15.00 uur ds. J.M. Rohaan
Heilig Avondmaal

zaterdag 8 april Stille Zaterdag

ADVENTSKERK

10.00 uur ds. N.A. Eygenraam
Morgengebed
gez. met Oosterkerk
21.30 uur ds. J.T. Tissink en ds. I.P. Epema
Paaswake, gez. met Oosterkerk
mmv Cantorij

OOSTERKERK

10.00 uur Morgengebed
gez. met/in Adventskerk
21.30 uur Paaswake
gez. met/in Adventskerk

OPEN KRING

21.30 uur ds. C. Baljeu
Maaltijd van de Heer

HOOFDHOF

21.00 uur ds. J.M. Rohaan

LUTHERSE KERK

21.30 uur ds. M.E. Jonker
Paaswake

zondag 9 april Eerste Paasdag

ADVENTSKERK

10.00 uur ds. N.A. Eygenraam

GROTE KERK

17.00 uur ds. J. Doelman
Cantateviering

JERUZALEMKERK

9.30 uur ds. G.J. Codée
17.00 uur ds. G.H. Molenaar,
Genemuiden

OOSTERKERK

9.00 uur ds. I.P. Epema
Kinderpaasviering
10.30 uur ds. I.P. Epema

OPEN KRING

9.30 uur ds. C. Baljeu

SIONSKERK

10.00 uur ds. H. Evers

STINSKERK

9.30 uur ds. E. van 't Slot, Zwolle

EGLISE WALLONNE

10.30 uur pasteur R. Roukema
Sainte-Cène

HOOFDHOF

9.30 uur ds. J.M. Rohaan

LUTHERSE KERK

10.00 uur ds. M.E. Jonker
Heilig Avondmaal

ISALA

10.00 uur ds. D.J. Lagerweij

REHOBOTH

9.30 uur ds. A. de Vries, Nijverdal

ZONNEHUIS

11.30 uur ds. P.F. de Boer

RIVIERENHOF

10.30 uur dhr. B. Dingjan-Willemse

maandag 10 april Tweede Paasdag

JERUZALEMKERK

9.30 uur Viering



Adventskerk
Talmaplein 2
Zwolle-Zuid
038-4651360
ds. N.A. Eygenraam
ds. J.T. Tissink
dhr. D.J. Steenbergen
dhr. M. Schippers
scriba@adventskerk.nl
www.adventskerk.nl

Grote Kerk
Grote Markt 18
Zwolle-Centrum
038-4212512
tel. contactpersoon:
038-4542999
www.michaelsvieringen.nl/
vieringen

Jeruzalemkerk
Windesheimstraat 1
Zwolle-Assendorp
038-4212443
ds. G.J. Codée
06-19440859
tel. scriba: 06-22802781
jeruzalemkerk.pknzwolle.nl

Oosterkerk
Bagijnesingel 17
Zwolle-Centrum
038-4535064
06-33205179
ds. I.P. Epema
tel. scriba: 038-4531674
www.oosterkerk.nl

zondag 5 februari	10.00 uur dhr. D.J. Steenbergen Gezinsdienst	17.00 uur ds. A. Geerling Michaëlsviering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. K. van Meijeren, Ede	10.00 uur ds. J.T. Tissink
zondag 12 februari	10.00 uur ds. J.T. Tissink Doopdienst	17.00 uur ds. J. Doelman Cantateviering	9.30 uur ds. H. de Jong, Kampen 17.00 uur ds. G.J. Codée	10.00 uur ds. I.P. Epema Heilig Avondmaal
zondag 19 februari	10.00 uur ds. N.A. Eygenraam	17.00 uur dhr. H. Steenbergen en ds. R. Kanning Michaëlsvesper	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. A.H. van Mourik, Kamperveen	10.00 uur dhr. D.J. Steenbergen Tienerdienst
zondag 26 februari	10.00 uur ds. N.A. Eygenraam Gez. met Oosterkerk m.m.v. Cantorij	17.00 uur ds. M. E. Jonker Michaëlsviering	9.30 uur ds. E. van den Noort, Nijkerk 17.00 uur ds. J. van Holten, Nunspeet	10.00 uur Gez. met/in Adventskerk
zondag 5 maart	10.00 uur dhr. D.J. Steenbergen Gezinsdienst	17.00 uur ds. E. Jonker Michaëlsviering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. Barth, Barneveld	10.00 uur ds. R. den Hertog
woensdag 8 maart Biddag	19.30 uur Gez. met/in Oosterkerk		15.00 uur ds. G.J. Codée 19.30 uur ds. G.J. Codée	19.30 uur ds. J.T. Tissink 40-dagen vesper gez. met Adventskerk
zondag 12 maart	10.00 uur ds. J.T. Tissink	17.00 uur ds. B. Aalbers Michaëlsviering	9.30 uur ds. M. van Dam, IJsselmuiden 17.00 uur ds. G.J. Codée	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 19 maart	10.00 uur ds. N.A. Eygenraam Schrift & Tafel	17.00 uur ds. H. Bousema en mw. C. van Stappen Michaëlsvesper	9.30 uur ds. G.J. Codée Voorber. Heilig Avondmaal 17.00 uur ds. W.J. Dekker, Amersfoort	10.00 uur ds. E. Urban
zondag 26 maart	10.00 uur Gezamenlijk met/in Oosterkerk	17.00 uur ds. A. Geerling Michaëlsviering	9.30 uur ds. G.J. Codée Heilig Avondmaal 17.00 uur ds. G.J. Codée Voortz. en dankz. HA	10.00 uur ds. I.P. Epema gez. met Adventskerk
zondag 2 april Palmzondag	10.00 uur dhr. M. Schippers Gezinsdienst	17.00 uur ds. M. Dijk Michaëlsviering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur prop. J.W. Bassie, Groningen	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 16 april	10.00 uur ds. J.T. Tissink	17.00 uur dhr. H. Steenbergen en dhr. R. Kanning Michaëlsvesper	9.30 uur ds. E. van 't Slot, Zwolle 17.00 uur ds. C.H. Hogendoorn, Lelystad	10.00 uur dhr. M. Schippers

Mededelingen bij de kerkdiensten • De kerkdiensten in dit overzicht zijn vermeld voor zover bekend op 16 januari 2023.
• Kijk voor het meest actuele overzicht op de sites van de kerken (zie bovenaan de kolom).

Vieringen in de Stille Week en met Pasen staan op pagina 19.



Open Kring
Hofstedestraat 1
Zwolle-Stadshagen
038-4204558
ds. C. Baljeu
tel. scriba: 038-4578345

Sionskerk
Glanerbeek 10
Zwolle-Noord/Berkum
038-4537075
06-19786041
mr. dr. H. Evers
ds. ir. R. van Putten
tel. scriba: 038-4227212

Stinskerk
Westenholterweg 19
Zwolle-Westenholt
038-4212614
06-45135706
ds. G.C. van Rheenen
tel. contactpersoon:
06-10450516

Eglise Wallonne
Waalse Kerk
Schoutenstraat 4
8011 NX Zwolle
ds. R. Roukema
038-4533557
tel. secrétaire
06-40063459

www.openkring.nl

www.sionskerkzwolle.nl

www.stinskerk.nl

www.waalsekerkzwolle.nl

9.30 uur ds. A. Zweers, Zwolle	10.00 uur ds. H. Evers Doopdienst	10.00 uur prop. dhr. P.J. Lok, St. Jansklooster 19.00 uur Avondontmoetings- dienst Westenhage		zondag 5 februari
9.30 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. A.H. van Veluw, IJsselmuiden 19.00 uur ds. P. Both, Harderwijk Opendeurdienst	10.00 uur dhr. J. Knol Kerk, School & Gezinsdienst	10.30 uur pasteur R. Roukema	zondag 12 februari
9.30 uur ds. B. Aalbers, Zwolle	10.00 uur ds. H. Evers Heilig Avondmaal	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen		zondag 19 februari
9.30 uur ds. C. Baljeu Maaltijd van de Heer	10.00 uur ds. R. van Putten	10.00 uur ds. G. de Goeijen, Den Ham	10.30 uur pasteur H. Spoelstra	zondag 26 februari
9.30 uur pastor H. Schoorlemmer, Zwolle	10.00 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen Doopdienst 19.00 uur Avondontmoetings- dienst Westenhage		zondag 5 maart
	19.30 uur dhr. J. Knol	19.30 uur ds. T. Dankers, Dalfsen		woensdag 8 maart Biddag
9.30 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. H. Evers Dienst voor Jong & Oud 19.00 uur Opendeurdienst	10.00 uur ds. H. de Jong, Kampen	10.30 uur pasteur D. Zantingh	zondag 12 maart
9.30 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. H. Evers m.m.v. Kavoca	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen		zondag 19 maart
9.30 uur ds. M. Jans	10.00 uur ds. R. van Putten 16.00 uur ds. H. Evers Kliederkerk	10.00 uur ds. N.A. Eygenraam	10.30 uur pasteur K. Oelbrandt	zondag 26 maart
9.30 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. H. Evers	9.30 uur ds. G.C. van Rheenen Belijdenisdienst 19.00 uur Avondontmoetings- dienst Westenhage		zondag 2 april Palmzondag
9.30 uur dhr. G.S. Schutte, Zwolle	10.00 uur ds. H. Evers Dienst voor Jong & Oud 16.30 uur ds. J.P. van Ark, Wapenveld, Opendeurdienst	9.30 uur ds. G.J. Codée		zondag 16 april



Collectedoelen

In de PGZ-gemeenten zijn de eerste en tweede collecte altijd bestemd voor diaconie en kerk. De opbrengst van de derde collecte gaat naar de volgende doelen.

zondag 5 februari	Werelddiaconaat
zondag 12 februari	Exploitatie PGZ
zondag 19 februari	Studentenpastoraat
zondag 26 februari	Stille Hulp
zondag 5 maart	Zending/GZB
woensdag 8 maart	Zwols diaconaal doel
zondag 12 maart	Wijkkas
zondag 19 maart	Onderhoud kerkgebouwen
zondag 26 maart	Vakantieweken Gehandicapten
zondag 2 april	Diaconale noodhulp
zondag 9 april	1e Paasdag Paascollecte
maandag 10 april	2e Paasdag Paascollecte
zondag 16 april	Doel vanuit wijkdiaconie

De Hoofdhof
Kerkweg 26
Zwolle-Berkum
ds. J. M. Rohaan
tel. scriba: 038-3377727

www.hoofdhof.nl

Lutherse Kerk
Koestraat 4
Zwolle
ds. M.E. Jonker
tel. scriba: 06-20540302

www.elkz.nl

Weekdag	De Hoofdhof	Lutherse Kerk	ISALA	REHOBOTH	ZONNEHUIS	RIVIERENHOF	THEODORAKAPEL
zondag 5 februari	10.00 uur ds. R. Bos, Harderwijk	10.15 uur Viering met Luth. Gemeente Kampen, in Kampen	10.00 uur	10.00 uur	11.30 uur	ds. J.T. Baart dhr. G. van Vulpen	ds. I.P. Epema
zondag 12 februari	10.00 uur ds. A. Zweers, Zwolle	10.00 uur ds. W. Tinga	10.00 uur	10.00 uur	10.30 uur	A. v.d. Hoek ds. H. Bakhuis dhr. J. Mulder	
zondag 19 februari	10.00 uur ds. J.M. Rohaan	10.00 uur ds. M.B. Nieuwkoop Heilig Avondmaal	10.00 uur	10.00 uur	11.30 uur	ds. M. Overbosch-Mielke ds. T. Dankers, Dalfsen mw. G. Prins	ds. I. Smits, Zwolle
zondag 26 februari	10.00 uur ds. B. Aalbers, Zwolle	10.00 uur ds. M.E. Jonker	10.00 uur	10.00 uur	10.30 uur	mw. T. Sloot ds. A. Palland, Mastenbroek dhr. B. Dingjan-Willems	
zondag 5 maart	9.30 uur mw. Mr. P.L. Hellinga, Zwolle	10.00 uur ds. T.K. van Dam	10.00 uur	10.00 uur	11.30 uur	mw. T. Sloot ds. E.A. Knoeff, Zwartsluis ds. P.F. de Boer	Heilig Avondmaal
woensdag 8 maart Biddag							
zondag 12 maart	9.30 uur ds. J. Visser, Ermelo	10.00 uur ds. M.E. Jonker	10.00 uur	10.00 uur	10.30 uur	ds. M. Overbosch-Mielke mw. A. Westerduin, Doorn mw. C. Pilon	
zondag 19 maart	9.30 uur ds. R. Myn Kong, Weesp	10.00 uur ds. M.E. Jonker Heilig Avondmaal	10.00 uur	10.00 uur	11.30 uur	ds. J.T. Baart ds. G.L. Kruizinga, Dalfsen ds. N.A. Eygenraam, Zwolle ds. R. den Hertog, Zwolle	
zondag 26 maart	9.30 uur ds. J.M. Rohaan Banddienst	10.00 uur prof. M. Matthias	10.00 uur	10.00 uur	10.30 uur	ds. A. Zweers drs. E. Akkerman, Hoogeveen dhr. J. Mulder	
zondag 2 april Palmzondag	9.30 uur ds. J. van Slageren, Zwolle	10.00 uur ds. M.E. Jonker	10.00 uur	9.30 uur	11.30 uur	mw. T. Sloot ds. G. Labooy, IJsselmuiden mw. E. Volkering	
zondag 16 april	9.30 uur ds. B. Woord, Almere	10.00 uur ds. J. Woltinge	10.00 uur	9.30 uur	10.00 uur	ds. J.T. Baart ds. N.A. Eygenraam, Zwolle ds. K. Meijer	

Mededelingen bij de kerkdiensten • De kerkdiensten in dit overzicht zijn vermeld voor zover bekend op 16 januari 2023.
• Kijk voor het meest actuele overzicht op de sites van de kerken (zie bovenaan de kolom).

Vieringen in de Stille Week en met Pasen staan op pagina 19.




Mr. Bert Tol van Bureau Arbeidsrecht steunt op ruim dertig jaar ervaring als arbeidsrechtjurist.

"We geven rechtsbijstand en juridisch advies aan zzp'ers, werknemers, ambtenaren en MKB-ondernemers. Acties en zaken zijn contractbreuk, vaststellingsovereenkomst, ontslagprocedure en re-integratie bij ziekte. Bel ons en we plannen op korte termijn een afspraak voor u in. Onze inzet levert u zowel al tijd financieel voordeel op."

Bredersstraat 91, 8023 AR Zwolle | 0181 413 50 25 | info@berttol.nl | www.berttol.nl



helpt vrijwilligers helpen waar het echt nodig is.

Present bemiddelt jaarlijks honderden groepen vrijwilligers die zich een dag (of langer) inzetten voor mensen zonder geld / netwerk / gezondheid in en rond Zwolle. Ze knappen o.a. vervuilde en verwaarloosde huishoudens op, doen spelletjes met mensen met een beperking of ze zijn een goede buur voor iemand zonder burelen. Ook maken ze zomerpakketten voor wie de zomer niet zo zonnig is.

kijk voor meer info op www.presentzwolle.nl en meld je aan als vrijwilliger!

In tijden van corona zijn we onverminderd Present, maar onze giften zijn nu helaas wel teruggelopen. Als u ons wilt steunen met een gift, heel graag! Dat kan op www.presentzwolle.nl/doneren.



Wil jij iets betekenen voor nieuwe stadsgenoten?

Word **ParticipatieMaatje** en help Zwollenaren op weg in de Nederlandse samenleving. Als maatje sta je een deelnemer bij en loop je langere tijd samen op. Zo worden ze meer zelfredzaam en vinden ze een betere aansluiting.

Meer informatie en aanmelden:
06 - 13 25 86 17
www.voorelkaarzwolle.nl



Zaalruimte Te huur

voor vergaderingen en cursussen voldoende parkeergelegenheid tegen het centrum van Zwolle op 1,3 km van het station

Info: Wijkcentrum Jeruzalemkerk
Assendorperdijk 134
06 1944 0859



0641988269

ZOEKT U EEN SCHILDER? BREDEWOUT!

Uw professionele schilder met jarenlange ervaring in Zwolle en omgeving.

06-41988269 



De Lange Slagen 27, 8131 DP Wijhe
Tel. 06-41988269 | info@schildersbedrijfbredewout.nl
www.schildersbedrijfbredewout.nl 



Ruimte nodig voor een: Bijeenkomst? Vergadering? Cursus? Bel of mail naar het onderstaande voor meer informatie! Kleine en grote zalen, ook voorzieningen geluid / beamer

Sionskerk – Glanerbeek 10, 8033 BA Zwolle; T 06 19786041 of Beheerder@sionskerkzwolle.nl



Wil jij iets betekenen voor stadsgenoten die op zoek zijn naar werk?

Word **JobHulpMaatje** en help Zwollenaren met hun zoektocht. Als maatje sta je een hulpvrager bij in een belangrijke periode. Samen krijg je inzicht in wat de hulpvrager wil en kan bereiken en ga je op zoek naar passend werk.

Meer informatie en aanmelden:
06 - 25 36 03 55
www.voorelkaarzwolle.nl

Kuiper Loodgietersbedrijf
Onderdeel van Nooter bv technische installaties

- Dakgoten
- Dakbedekking
- Gas en water
- Riolering
- Sanitair
- Centrale Verwarming
- Ventilatie
- Diamantboren

Telefoon 038-4535121
info@kuiper-zwolle.nl
www.kuiper-zwolle.nl

UNETO VNI



ARABESQUE
UITVAARTVERZORGING *helpt u afscheid nemen* 038 - 46 00 749

'uw uitvaart in goede handen
zorgvuldig en betrokken
rustig en stijlvol
met aandacht voor u
en uw wensen
zo help ik u afscheid nemen'

Ton Lans
uw uitvaartverzorgder

arabesque-uitvaartverzorging.nl Staatssecretariaatlaan 11 8015 BA Zwolle



salet

Door onze vakmensen is uw woning klaar voor de toekomst

Salet verbetert vastgoed
Paxtonstraat 25 8013 RP Zwolle
038 421 62 69 info@salet.nl www.salet.nl



uw verhuizing een frisse start

Particuliere verhuizingen
Projectverhuizingen
Nationaal en internationaal
Verhuisdirigente
Kunst en antiek verhuizen
Seniorenverhuizing
Schoonmaakservice
Handyman
Opslag

038 465 65 60 **UTS HERSEVOORT**
Nervistraat 5 • 8013 RS Zwolle
info@utshersevoort.nl
www.utshersevoort.nl

VERHUIZINGEN
ERKENDE VERHUIZERS PROJECT VERHUIZERS **ZWOLLE**



Iedereen is welkom bij Zingen onder de Peperbus!

Zondag 26 februari 2023,
pastor Theo van der Sman, dwarsfluitist, orgel Tjaco van der Weerd

Zondag 26 maart 2023,
chr. Mannenkoor Zwolle, orgel Gerwin van der Plaats

Zondag 30 april 2023 Oranjeconcert,
koor Arioso, orgel Gerwin van der Plaats

Aanvang 16.30 uur met eigen projectkoor, dirigent Jenny van Ark
in de OLV Basiliek Zwolle aan de Ossenmarkt, voorganger ds Hans van Ark

www.zingenonderdepeperbus.nl

Liefde voor het vak, geïnspireerd door mensen

Brenda Koper

Overlijden melden: 038-4536320
24 uur per dag bereikbaar
www.meander-uitvaartbegeleiding.nl

MEANDER
UITVAARTBEGELEIDING

